

ΔιεπιδημΎα – Διεπιστημονικό Ερευνητικό Σεμινάριο

«Κράτος και δημόσια υγεία στη σκιά των επιδημιών (19^{ος} – 21^{ος} αι.): προσεγγίσεις από την ιστορία και τα ερευνητικά πεδία STS και *critical medical humanities*»

2002-2003: Σοβαρό Οξύ Αναπνευστικό Σύνδρομο (SARS), 2009-2010: γρίπη H1N1, 2019-2023: COVID-19 – Ο 21^{ος} αιώνας υπενθυμίζει ότι η επιδημία δεν συνιστά κοινωνική εξαίρεση· τα κράτη λειτουργούν και οργανώνονται στη σκιά της. Το σεμινάριο *ΔιεπιδημΎα* αναδεικνύει αυτή την ιστορική και κοινωνική σταθερά μέσα από το παράδειγμα της ελληνικής δημόσιας υγείας. Το *ΔιεπιδημΎα* συζητά τις δομές, τις πρακτικές και τις λογικές της υγειονομικής διακυβέρνησης, την (βιο-)ιατρική επιστήμη και τεχνολογία, τις κοινωνικές αναπαραστάσεις και (αντι-)δράσεις και τις πολιτικές του σώματος και της υποκειμενικότητας, τόσο στην εθνική και τη διεθνή τους διάσταση όσο και στη χωρική και τη χρονική τους ανάπτυξη. Για να το πετύχει αυτό, φέρνει σε διάλογο μεθόδους, προσεγγίσεις και ερωτήματα από ποικίλα επιστημονικά και ερευνητικά πεδία. Η Ιστορία και οι Σπουδές Επιστήμης και Τεχνολογίας (STS – Science & Technology Studies) αλληλοτροφοδοτούνται με τις Ιατρικές Ανθρωπιστικές Σπουδές (*medical humanities*), ιδιαίτερα στις πιο κριτικές τους εκδοχές, αλλά και με τη Δημογραφία, την Επιδημιολογία, τις Σπουδές Επικοινωνίας, τη Φιλοσοφία, την Ανθρωπολογία.

Οι στόχοι του σεμιναρίου είναι:

1. Να κατανοηθεί το επιδημικό φαινόμενο στη συνθετότητά του.
2. Να μελετηθούν η συγκρότηση και η λειτουργία της ελληνικής δημόσιας υγείας από το 1821 μέχρι σήμερα.
3. Να ενισχυθεί ο διεπιστημονικός διάλογος και να διερευνηθούν μεθοδολογικά ζητήματα.
4. Να υπογραμμιστεί η συνεισφορά των ανθρωπιστικών και των κοινωνικών επιστημών στην κατανόηση ιατροβιολογικών και τεχνοεπιστημονικών φαινομένων.

Το *ΔιεπιδημΎα* εντάσσεται σε πολυετή ερευνητική προσπάθεια και πλαισιώνεται από δύο εν εξελίξει ερευνητικά προγράμματα. Φιλοδοξία του είναι να προσφέρει τον χώρο για τη βαθύτερη κατανόηση αφενός του ιστορικού παρόντος όσο και του παρελθόντος της ελληνικής δημόσιας υγείας.

*

Το σεμινάριο συνδιοργανώνεται από το *Κέντρον Ερένης της Ιστορίας του Νεωτέρου Ελληνισμού* της Ακαδημίας Αθηνών και το *Τμήμα Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης* του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Απευθύνεται στην ακαδημαϊκή κοινότητα, σε επαγγελματίες της υγείας αλλά και σε ένα ευρύτερο κοινό που ενδιαφέρεται για τη σχέση υγείας-κράτους. Η μορφή του είναι μεικτή: την ομιλία, διάρκειας 30 λεπτών, ακολουθεί ελεύθερη συζήτηση, προκειμένου να ευνοηθεί η ανταλλαγή ιδεών.

Το *ΔιεπιδημΎα* πραγματοποιείται στην Ανατολική Αίθουσα του Μεγάρου της Ακαδημίας Αθηνών (Πανεπιστημίου 28) μία Πέμπτη κάθε μήνα (ακολουθεί το πρόγραμμα) και διαρκεί δύο ώρες (18:00 – 20:00). Η συμμετοχή είναι ελεύθερη και δεν απαιτείται προεγγραφή.

Διοργανωτές του σεμιναρίου:

Θανάσης Μπαρλαγιάννης (KEINE, Ακαδημία Αθηνών) – abarlagiannis@academyofathens.gr
Κατερίνα Βλαντόνη (ΙΦΕ, ΕΚΠΑ) – kvlantoni@phs.uoa.gr

Πρόγραμμα 2024-2025

2024

- Πέμπτη, 17/10/24 *Παρουσίαση του σεμιναρίου και των ερευνητικών προγραμμάτων*
Θ. Μπαρλαγιάννης - Κ. Βλαντόνη
- Πέμπτη, 14/11/24 *Ιστορία των επιδημιών και του κράτους: κάποιες σκέψεις*
18:00-20:00 **Κώστας Κωστής**, ομότιμος καθηγητής ΕΚΠΑ, διευθυντής του ΜΙΕΤ
- Πέμπτη, 12/12/24 *The tyranny of absence of diagnosis: from post-traumatic hystero-neurasthenia to long COVID*
18:15-20:15
Η ομιλία εντάσσεται στη διεθνή συνάντηση *Testing under crisis / Testing the crises* (12-13 Δεκεμβρίου)
Pana Löwy, ομότιμη διευθύντρια ερευνών, Cermes3, CNRS (UMR 8211), Unité Inserm 988, EHESP, Université Paris Cité

2025

- Πέμπτη, 9/01/25 *Πανδημίες: προετοιμασία και ετοιμότητα για το άγνωστο (pandemic preparedness for the unknown)*
18:00-20:00 **Δρ. Σίσσυ Κολυβά**, βιολόγος, Γραφείο Προβολής, Ελληνικό Ινστιτούτο Παστέρ
- Πέμπτη, 13/02/25 *Οι επιδημίες στην Ερμούπολη μέσα από τη ματιά της ιστορικής δημογραφίας (1860-1940)*
18:00-20:00 **Μιχάλης Ραφτάκης**, μεταδιδακτορικός ερευνητής, Department of Statistical Sciences, University of Bologna
- Πέμπτη, 13/03/25 *Ασθενείς στα δεσμά τους: ετεροτοπίες των μολυσματικών ασθενειών στη λογοτεχνία της νεωτερικότητας από τον Θεοτόκη στον Καμύ*
18:00-20:00 **Κατερίνα Μπρέγιαννη**, διευθύντρια ερευνών, KEINE, Ακαδημία Αθηνών
- Πέμπτη, 24/04/25 *Ώψεις της δημόσιας υγείας στον 20ό αιώνα*
18:00-20:00 **Λένα Κορμά**, ερευνήτρια Γ', KEINE, Ακαδημία Αθηνών
- Πέμπτη, 8/05/25 (Ο τίτλος θα προσδιοριστεί σύντομα)
18:00-20:00 **Μαριάννα Καραμάνου**, καθηγήτρια, Ιατρική Σχολή, διευθύντρια Εργαστηρίου Ιστορίας της Ιατρικής και Ιατρικής Ηθικής, ΕΚΠΑ